

СИЛАБУС КУРСУ
«Сімейна психологія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для студентів спеціальності «Психологія» («Практична психологія»)
факультету педагогіки та психології

Назва курсу	Сімейна психологія
Адреса викладання курсу	м. Київ, вул. Тургенівська 8 / 14, 10 поверх , аудиторія 10-5 П'ятниця 14.00
Контактна інформація щодо викладача	Зінько Оксана Миколаївна o.m.zatvornyuk@npu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щосереди з 10.00 до 12.00 та перед іспитом у грудні
Сторінка курсу	
Передумови зарахування на курс	Вивчення даної дисципліни неможливе без професійних знань і умінь, набутих при опануванні курсів: «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Психологічне консультування».
Мета та завдання курсу	Метою опанування даної дисципліни є розкриття психологічних особливостей сучасної сім'ї, об'єктивних і суб'єктивних умов її розвитку, роль сім'ї в соціалізації індивіда, озброїти практичних психологів знаннями про причини сімейних криз та сімейних конфліктів і оволодіти техніками надання сім'ї психологічної допомоги. Основними завданнями вивчення даної дисципліни є: <ul style="list-style-type: none"> • сформувані систематизоване уявлення про еволюцію шлюбно-сімейних відносин; • розкрити особливості життєвого циклу сім'ї та закономірності її динаміки; • висвітлити чинники та концепції дестабілізації шлюбно-сімейних відносин; • окреслити модель психологічно здорової сім'ї.
Міждисциплінарні зв'язки	Зміст курсу тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Психодіагностика», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції».
Інформація про курс (про що йде мова)	Курс «Сімейна психологія» складається з двох модулів. У змісті першого модуля « Психологічний аналіз сімейної системи » висвітлюється поняття сімейна система: визначення, структура, функції, динаміка. Форми організації шлюбу та сім'ї. У змісті другого модуля « Психологія подружніх стосунків та проблеми сімейного консультування » висвітлюються особливості психології сімейної кризи, ази дестабілізації подружніх стосунків. Психологічна допомога в процесі розлучення сімейної пари, гендерні аспекти сім'ї, роль сексуальних стосунків у подружньому житті.
Чому це актуально, цікаво чи	Опанування курсом дає можливість оволодіти знаннями для спеціалістів у сфері психології, які допоможуть у практичній діяльності працюючи з сім'ями, партнерами, а також сформується розуміння та особливостей впливу сім'ї на

важливо?	психологічний розвиток та життєвий шлях особистості.
Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця	Навчальна дисципліна «Сімейна психологія» є вибірковою, вона – складова блоку «Дитяча психологія».
На які питання відповідь курсу і його головний аргумент?	У процесі вивчення курсу майбутній фахівець навчається, з одного боку, опановуючи знання з курсу знайти відповіді на багато особистих питань стосовно власної сім'ї, а з іншого боку - оволодіває знаннями і вміннями, які потрібні для роботи з сім'ями. Головний аргумент: курс допомагає у оволодінні основними теоретичними положеннями та поняттями, основними методиками та методами для успішної роботи психолога з сім'єю.
Очікувані результати навчання	<p>Компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1); • Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК2) • Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК4) • Навички міжособистісної взаємодії (ЗК8) • Здатність працювати в команді (ЗК9) • Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології (ФК1) • Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (ФК3) • Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел (ФК4) • Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (ФК5) • Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (ФК7) • Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) (ФК8) • Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту (ФК9) • Здатність дотримуватися норм професійної етики (ФК11) <p><i>Знати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет та завдання психології сім'ї; • функції та структуру сім'ї; • динаміку та життєвий цикл сім'ї; • параметри сімейної системи; • порушення в функціонуванні сімейної системи; • поняття «сім'я» та «шлюб» в психології;

	<ul style="list-style-type: none"> • нормативні та квазісімейні моделі сім'ї та шлюбу; • типи подружніх стосунків, їх детермінанти; • психологічний зміст поняття «готовність до шлюбу»; • поняття і типи сексуального сценарію; • методи сімейної психодіагностики; • механізми психологічної корекції та особливості сімейного консультування. <p><i>Вміти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати функціонально-рольову структуру сім'ї; • з'ясувати динамічні аспекти сімейних стосунків; • встановлювати етапи життєвого циклу сім'ї; • оцінювати рівень психологічного благополуччя чи неблагополуччя сучасної сім'ї; • визначати профілі шлюбу та типи подружніх стосунків, з метою корекційного впливу на їх детермінанти; • визначати психологічні причини розладів у сім'ї; • використовувати діагностичні методики для вивчення взаємостосунків у дошлюбний період, подружніх та дитячо-батьківських стосунків; • здійснювати адекватний корекційний вплив у конфліктних та кризових сімейних ситуаціях; • використовувати набуті знання для створення та гармонізації власних сімейних стосунків.
Методи навчання	<p>Пояснювально-ілюстративні, інтерактивні: мікророзкладання, інверсії, емпатії, інциденту, конкретної професійної ситуації</p> <p>Рольовий тренінг.</p> <p>Розв'язування психологічних завдань.</p>
Перелік основних практичних завдань	<p>Модуль 1. «Психологічний аналіз сімейної системи»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На прикладі запропонованих сімей охарактеризуйте вибрану сімейну систему з позиції структури, виконання функцій та ролей в сім'ї 2. Створити сімейну генограму на вибір із запропонованих сімейних систем. <p>Модуль 2. «Психологія подружніх стосунків та проблеми сімейного консультування»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На прикладі запропонованих сімей охарактеризуйте життєвий цикл сім'ї та кризи. 2. Підібрати діагностичний інструментарій по роботі з сім'єю для дослідження сімейної взаємодії..
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алешина Ю. А. Семейное и индивидуальное психологическое консультирование. – М.: Консорциум «Социал. здоровье России», 1993. – 173с. 2. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї. – Київ, 2001. 3. Браун Дж. Кристенсен Д. Теория и практика семейной психотерапии. – СПб.: Питер, 2001. - 352 с.

4. Витакер К. Полночные размышления семейного терапевта. М.: «Класс», 1998.
5. Витакер К., Бамберри В. Танцы с семьей: Семейная терапия: символический подход, основанный на личностном опыте. М.: «Класс», 1997. – 172 с.
6. Дружинин В.Н. Психология семьи. Екатеринбург: Деловая книга, 2000. – 208 с.
7. Затворнюк О.М. Психологія сім'ї. – К.: Слово, 2018.- 182 с.
8. Кочарян Г.С., Кочарян А.С. Психотерапия сексуальных расстройств и супружеских конфликтов. – М.: Медицина, 1994. – 224 с.
9. Кратохвіл С. Психотерапія сімейно-сексуальних дисгармоній. – М., Медицина, 1991. – 335 с.
10. Малкина-Пых И. Г. Семейная терапия. – М.: Изд-во Эксмо, 2006.- 992 с.
11. Минухин С., Фишман Ч. Техники семейной терапии /Пер. с англ. – М.: «Класс», 1998. – 304 с.
12. Навайтис Г. Семья в психологической консультации. – М. 1999.
13. Психология семейных отношений / Шнейдер Л.Б. Курс лекций . – М.: Апрель-Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 512 с.
14. Психологічна допомога сім'ї: Посібник /За ред. З.Г. Кісарчук. – К.: ОП «Житомирська облдрукарня», 1988. – 182 с.
15. Ридчарсон Р. Сила семейных уз. Руководство по психотерапии в помощь семье. – СПб., 1994.
16. Саймон Р. Один к одному. Беседы с создателями семейной терапии. – М., 1996.
17. Сатир В. Как строить себя и свою семью/Пер. с англ. – М.: Педагогика- Пресс, 1992. – 192 с.
18. Семья в психологической консультации: Опыт и проблемы психологического консультирования /Под ред. А.А. Бодалева, В.В. Столина. – М.: Педагогика, 1989. – 208 с.
19. Черников А. Системная семейная психотерапия. - Санкт-Петербург, 2001.
20. Шерман Р., Фредман Н. Структурированные техники семейной и супружеской терапии: Руководство. – М.: Класс, 1997. – 336 с.
21. Шнейдер Л.Б. Семейная психология: Учебное пособие для вузов. 2-е изд. – М.: Академический Проект; Екатеринбург: Деловая книга, 2006. – 768 с.
22. Эйдемиллер Э. Методы семейной диагностики и психотерапии: Методическое

	<p>пособие. – М.: ФОЛИУМ, 1996. – 63 с.</p> <p>23. Эйдемиллер Э.Г. Методы семейной диагностики и психотерапии: Метод. пособие. – М.: Фолиум, 1996.</p> <p>24. Эйдемиллер Э.Г., Юстицкий В.В. Семейная психотерапия. – Л.: Медицина, 1989. – 192с.</p>																			
Політика курсу	<p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p>																			
Політика оцінювання	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою протягом семестру</p> <table border="1" data-bbox="362 976 1511 1402"> <thead> <tr> <th data-bbox="362 976 943 1192">Вид діяльності</th> <th data-bbox="943 976 1192 1192">Максимальна кількість балів за одиницю</th> <th data-bbox="1192 976 1360 1192">Кількість одиниць до розрахунку</th> <th data-bbox="1360 976 1511 1192">Всього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="362 1192 943 1318">Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)</td> <td data-bbox="943 1192 1192 1318">8</td> <td data-bbox="1192 1192 1360 1318">5</td> <td data-bbox="1360 1192 1511 1318">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="362 1318 943 1360">ІНДЗ</td> <td data-bbox="943 1318 1192 1360">30</td> <td data-bbox="1192 1318 1360 1360">1</td> <td data-bbox="1360 1318 1511 1360">30</td> </tr> <tr> <td data-bbox="362 1360 943 1402">Модульна контрольна робота</td> <td data-bbox="943 1360 1192 1402">15</td> <td data-bbox="1192 1360 1360 1402">2</td> <td data-bbox="1360 1360 1511 1402">30</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: right;">максимальна кількість балів 100</p> <p>Екзамен 100 б. Підсумкова оцінка: середнє арифметичне оцінок за семестр і за екзамен.</p> <p>Політика виставлення балів. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарських (практичних) занять</p>				Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього	Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	8	5	40	ІНДЗ	30	1	30	Модульна контрольна робота	15	2	30
Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього																	
Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	8	5	40																	
ІНДЗ	30	1	30																	
Модульна контрольна робота	15	2	30																	

